

for Danmarks Handel og Omsætning tjenlige Foranstaltninger saavel af administrativ som af legislativ Karakter. Det maa derfor paa den ene Side staa i levende og uafbrudt „rapport“ til den danske Handelsstand (og dens Korporationer) for stedse at kunne kende dennes Tarv og Trang som Formidler af Landets Omsætning; det maa paa den anden Side forstaa at benytte sine Konsuler som et saa fortrinligt og hurtigvirkende Efterretningsapparat, at det nøje kan følge de skiftende Stemninger, som gøre sig gældende i vore kommercielle Forbindelsers Handelspolitik.

II. Af denne Stilling følger det med Nødvendighed, at Handelsdirektoratet i anden Række maa høres og have Lejlighed til at ytre sig i, ja have Indflydelse paa alle saadanne Lovgivnings- og Administrations-Sager, som berøre Handelens Interesser, saaledes Toldvæsen, Post-, Telegraf- og Særnbanevæsen, Havnevæsen og Skibsfart o. s. v.

Der findes ikke Forbilleder, saaledes f. Eks. Conseil supérieur du commerce i Frankrig og det italienske Handels- og Industriraad, ligesom saa at sige alle Lande have deres Handelsministerium; men her skal blot et Øjeblik dvæles ved den betydningsfuldste af alle den Slags Institutioner, nemlig det engelske „Board of Trade.“ Det er ejendommeligt at se, hvorledes man i dette den liberale Økonomis Hjemland, paa Trods af alle Manchesterdoctriner, har lagt Vægttagelsen af Handelens, Industriens og Skibsfartens offentlige Interesser i en ren og stærk Statsinstitutionens Haand, og heri turde maaske en af de væsentligste Grunde til disse engelske Erhvervsgrenes Succes hele Verden over være at søge. Den nyere Tids Lovgivning har tildelt „Board of Trade“ en dobbelt Karakter, dels som en særlig Afdeling af Statsraadet, dels som et Slags Handelsministerium.

Den første Henseende er „Board of Trade“ et raadgivende Organ. Dets saakaldte „general business“ omfatter alle Handelspørgsmaal, saaledes Afgivelse af Erklæring over Handelstraktater, Udarbejdelse af Lovforslag o. s. v., ligesom Initiativet til Forandringer i Toldtariffen stedse udgaar fra denne Afdeling.

Til faktiskt Handelsministerium har „Board of Trade“ først efterhaanden udviklet sig gennem en Række af Love. Nutildags forterer følgende Hovedforvaltningsgrene derunder:

1. Et „naval department“ for Statens Tilhyn med Handelsmarinen.
2. Et „railway department“, som fører Tilhynet med Særnbanernes koncessionsmæssige Anlæg og Drift.
3. Et Departement for Statistik, og endelig
4. En Række specielle Bureauer, hvoriblandt skal nævnes Indregistreringskontorerne for Aktieselskaber og Handelsstibe m. v.

Vi behøve imidlertid ikke her hjemme at gaa til Udlandet for det søgte Forbilledes Skyld. Under Genevælden havde den danske Regering i Kommercekollegiet et saadant Organ, der i det store og hele ganske svarede til, hvad Handelsstanden nu kunde ønske, naar den andrager om et Handelsdirektorat. Det saakaldte General-Land-Økonomi- og Kommerce-Kollegium samlede i forrige Aarhundrede under sin Ledelse alle Sager vedrørende Handel, Fabrikindustri og Skibsfart, heriblandt navnlig ogsaa Traktat- og Toldvæsen. Kollegiet blev delt og atter samlet, bestod imidlertid i den meste Tid af Aarhundredets sidste Halvdel som „General-Toldkammer og Kommerce-Kollegium“ med tvende Afdelinger, General-Toldkammeret og Kommerce-Kollegiet. Det er interessant at forfølge — navnlig ogsaa med Nutidens Forhold og Forhaabninger for Øje — hvorledes dette sidste Kollegium stedse stod i den mest levende og direkte Vækselvirkning med Landets daværende Grosshandlerstand. Naar dennes Medlemmer fik Skibe hjem fra fjerne Egne, var det en selvfølgelig Sag, at Kollegiet som sit Udbytte af „Ekspeditionen“ blev forsynet med alle Erfaringer om Handelens Stand og Gang overalt, hvor Skibet havde været, saa at det kunde danne sig et selvstændigt Støn om, hvad der fra Administrationens Side kunde gøres for at støtte og lette „Kommerciens Løb.“ Om alle mulige Forhold, som kunde faa Indflydelse paa den enkelte Handelsbedrift, henvendte man sig i sin Tid trofast og frejdig til Kollegiet og Kommerceministeren Ernst Schimmelmann og gik næsten aldrig forgæves, gik næsten aldrig bort uden at være støttet med Raad eller Daad. Gennem denne intime personlige Forbindelse tilegnede Regeringens levende Mænd sig efterhaanden en saa klar Forstaaelse af og en saa levende Sympati for Handelens Væsen og Vel, at Landets hele Udenrigspolitik uvilkaarlig, næsten